

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy hóra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Plitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek.
 Zápolya-utca 1-ső szám
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

„Tout comme chez nous.“

Nagybecskerek, augusztus 3.

Egészen úgy mint mi nálunk. Olvasóink bizonyosan Franciaországra gondolnak, ha vezércikkünk alapeszméjét jelző eme czimfelirat ötlük szemükbe. Pedig sem a francia collége forró vértü fiatal órási, kik a természeti szépségeken, még pedig teljes nuditásukban, szeretik legeltetni élv-sóvár tekintetüket és halált kiáltanak a rend és erkölcsiség óreire, ha közzéjük és bámulatuk tárgyai közé állván, elállják szép kilátásukat — sem a sarokba szorított francia senátusra nem gondolunk, mely a felbőszült szenvedélyek hullámaival úgy véli csillapíthatni, ha áldozatnak dobja közzéjük a legjobban gyűlölt rendőrfőnököt, ha nem azon eseményekre alkalmazzuk a czimfeliratul szolgáló szavakat, melyek e napokban az angol parlamentben, tehát az alkotmányosság sokat dicsért honában játszódtak le.

Hogyan tudunk mi elszörnyükdödni Károlyi Gábor gróf kissé tulerős közbe kiáltásain, midőn érvek hiányában a szin-falhasogatás hatást nem tévesztő mester-ségéhez folyamodik! A parlamentáris illem-mel mennyire ellenkezőnek tartjuk a szélső bal oldalunk felől hallatszó kifakadásokat a kormány ellen, pedig az ellenzék hangadó notibilitásai a személyes t rradás végső határán — a nyelvészet tarka irányvirá-gain túl nem terjeszkednek, legfeljebb egy-egy „hoch“ vagy „abczug“ árulja el, mekkora haragot táplálnak a liberális párt ellen, midőn azok a kormány egyes tagjai köré sorakoznak, hogy törvényjavaslataiknak a szavazatok többségét biztosítják. De becsületére legyen mondva a magyar parlamentnek, nem emlékezünk esetre, hogy eltekintve az egy „Csanádi féle“ furfangos rókatól, akadt volna magyar képviselő, ki féket vesztett szenvedélyességében az állat-világ ama négy lábú képviselőihez szállott volna le, melyeket csak fiatal korukban szoktuk öltünkben dédelgetni. S mégis mi

vagyunk a barbárok, míg a szigetország mintaszertü, vagy legalább mintának oda állíthatni szokott népképviselője a higgadt-ság és parlamentáris komolyság netovábbja gyanánt csodáltatik. Pedig mily bölcsen boxirozták egymást az angol honatyák a Home rule törvényavaslat tárgyalása alkalmával, midőn O'Connar Chamberlain képviselőtársát az „old dog“ (vén kutya) féle szeretetteljes címével megtiszteltvén, Gladstone miniszterelnökre is kiterjesztvén honfiai figyelmét, öt Anglia rossz csillagá-nak, Britannia gonosz szellemének nevez-vén. Mert hiába ott, a hol a végletek érintkezésbe jönnek egymással, nincs helye a józan észnek, a higgadt megfontolásnak, az ember, még ha másoknak a k pét is viseli, elveszti saját emberi képét, illetve esztét, s aztán embertársában, és legyen az bár érdemekben akár mily gazdag, nem lát egyebet „vén kutyánál“, „vérengző tigrisnél“ és „dühös hyenánál“. Azért mi meglehetünk elégedve a „vén róka“-val, ez legalább parlamentárisabb mint a fogát vesztett, tajtékos száju, nyelvét oltogató angol „old dog“. S ha csakugyan igazsá-gon alapulna a népies szójárás, hogy mindenütt jó, kétséget kizáró igazság az is, hogy mégis csak jobb — itthon.

Dr. K. M.

A függetlenségi párt baja. A függetlenségi és 48-as pártból kilépett képviselők, ma este Eötvös Károly elnök-lete alatt ülést tartanak, melyben a két pártágyalatt ki-küldött tagjai által kiadott jelentést fogják tárgyalni.

Az oláh izgatók a sajtóban. Az erdélyi oláh propagandának egyik erőssége az, hogy pompás sajtó-irodát tart, és különösen a francia és olasz lapokat látja el a magyarok ellen intézett förmérvényeivel, magyarfaló közleményekkel. Nehogy ott hitelt adjon valaki nekik, Óváry Lipót lovag, a firenzei „La Nazione“ című lapban érdekes cikket közöl a magyarországi oláhok helyzetéről. Az alos cikkekkel végződik, hogy ha a románok meg-maradnak az alkotmányosság határai közt, akkor akár 75 képviselőt is küldhetnek a parlamentbe, a mint a százsok csekély számuk dacára is 15-öt küldnek.

A „TORONTÁL“ TÁRCZÁJA.

Nyári levelek.

(Ahol én nyaralok.)

A legtökéletesebb nőnek is van egy gyön-géje: a kíváncsiság. S mi férfiak épen ezt a gyön-gét bocsátjuk meg legszívesebben, mivel épugy szenvedünk e hibában, mint ti. Te sem képezesz kivételt edes Zsófikám! Alig, hogy néhány sorban czéleztam az idej nyaralóhelyemre, te már — mint ez a nőknél rendes szokás — követelőleg lépsz fel és azt kívánod, hogy írjam le e helyet bővebben. Ki tudna neked ellent-állni? Te hittál s én itt vagyok.

Emlitem neked, hogy az idén kevés meg-vevessel ignorálok Karlsbadot, Ostendét, Trou-villet, Tátrafüredet és Ruszandát s egy oly helyen töltöm a nyarat, mely magában egyesíti a legelőkelőbb nyaralóhelyek előnyeit, anélkül, hogy annak hátrányai bántanának. Egy kellemes délvidéki városkában húzódtam meg, mely rövid idő alatt bizonyára hírnévre fog vergődni, mint a legkellemesebb és legolcsóbb nyaralóhelyek egyike. A hely neve, mint szintén emlitem, Nagybecskerek.

S most hadd mondjak el mindent, mit rövid 28 évi tartózkodásom alatt e helyről meg-tudnom sikerült.

Becskerek történelme elvész a levéltárak ködében. Ha kivárod a milleniumot, akkor el-olvashatod. Addig légy türellemmel s végy tudomásul annyit, hogy a világ legnagyobb lán-geszének egyike, Petőfi Sándor már megemlékszik e városról, sajnos, ő is egy lóval kapcsolatban. Más világ lehetett akkor Becskereken! Ma

igen kevés lovat, de annál több szamarat lehet itt látni.

Lakosainak száma 21600, kik közül 21590 itt nyaral. A többi tíz bejárja a „külföldi“ fűrdőket, főleg Ruszandát és Marillát, honnan az egészségesek teljesen felgyógyulva térnek vissza.

A nyaraló vendégekről Becskereken min-denféleképen gondoskodva van. A nagy park, melyet a tanács harmincz év múlva építeni fog, már előreveti árnyékát s abban megpihen a lakosság zöme, magasztalva a jó eget, hogy ily bölcs tanács-csal megáldotta. A kiket az Isten nem áldott meg fantáziával, azok elmennek a korcsmákba, hol nincs ugyan jó levegő, de igen jó sör van. A fűrdőközönség e tekintetben több csoportra oszlik, melyek közül a legnevezete-sebkek: a pilzeni, kőbányai, pilseneti és becs-kerei csoport.

De kezdjük előlről. Az idegen, ki vasuttal érkezik meg, már bejövetele alkalmával kapja a legkellemesebb benyomást. Jobbra balra aszfalt s az aszfalt felett szép bogárszemű leánykák. S minél közelebb jössz a belváros felé, annál szebb lesz a kilátás. És mennyi előkelőség mindenfelé! A „Magyar király“ szívesen lát ebédre s a „Rózsaszálloda“ (bűvös *) illata majdnem el-kábit. Ha ezek nem tetszenek, a city végén egy „Korona“ áll rendelkezésedre s ha annak a tár-sasága sem konvenial, hát kerüj lejjebb és húzd meg magad a „Pest városá“-ban.

A város földrajzi fekvése nem lesz előttem ismeretlen. Sikságon fekszik, a szőke Bega mindkét partján. Az egyik része felsziget, melyet Amerikának neveztek el. A chicagói kiállítás-hoz hasonló nagy vállalatok itt nem létesülnek ugyan, de azért megtekintheted a szövő-iskolát, hol csinos tyilimek és lányok találhatók. Ugyancsak

*) Szédő uram, ne szedjen a v helyett d-t.

Ünnepi napirend.

A „Délmagyarországi Tanító egyesület“ f. évi augusztus hó 24., 25. és 26. napján Nagy-Szent-Miklóson tartandó nagy- és közgyűlésének ün-nepi napirendje a következő:

I. f. évi augusztus hó 24-én délután 1/2 5 órákor megérkezése a vendégeknek a nagysz-tmiklósi vasúti pályaudvaron s ünnepélyes fogad-tatása, üdvözlötése a százas helyi bizottság által. Erre bevonulás a városba, illetve lakásokba. (A vendégek kéretnek, olyan kocsiiban helyet foglalni, mely a megküldött jegyek színét jelzi.) Este 6 órákor a „Délmagyarországi Tanító-egyesület“ választmányi ülése az új község ház kis tanács-termében. Este 8 órákor ismerkedési estély a Czenczinger-féle nagyvendéglő kertihelyiségében, hol a Steiner-féle 40 tagból álló hírneves varjasi zenekar, valamint a helybeli dalárda fog működni.

II. f. évi augusztus hó 25-én reggeli 1/2 8 órákor isteni tisztelet a belvárosi templomban. 8 órákor Révai ünnepély. 9 órákor a „Dél-magyarországi Tanító egyesület“ nagygyűlése az új község ház dísztermében. Délután 1 órákor díszes bankett a Czenczinger féle nagyvendéglő nagy-teremben. Délután 3 órákor a „Kistófi intézet“ m. kir. földműves-iskola megtekintése. Délután 5 órákor az uradalmi parkban a Steiner-féle zene-kekar által séta hangverseny. Este 8 órákor a vendégek tiszteletére műkedvelői előadás a Révai-emlék javára, utána tánczvizgalm a Czenczinger-féle nagyvendéglő nagytermében. (A részvevőjegy előmutatója a belépti díjnak felét fizeti).

III. f. évi augusztus hó 26-án reggeli 7 órákor a „Délmagyarországi Tanító egyesület“ köz-gyűlése a község ház dísztermében. Délelőtt 10 órákor villás reggeli. Délelőtt 11 órákor csopor-tosulás s kivonulás a vasúti indóházhoz. Déiben 12 órákor testületileg átrándulás Szegedre, a „Csongrádmegyei Tanító egyesület“ f. évi augusztus hó 27-én Szegeden tartandó jubiláló gyűlés üd-vözlötésére.

IV. f. évi augusztus hó 27-én reggeli 5 órákor azon vendégek részére, kik a Szegedre való átrándulásban nem vesznek részt, kirándulás rendeztetik Mezőhegyesre, az állami méntelep, czukorgyár, mintagazdaság s egyéb nevezetességek megtekintésére. Azon vendékek, kik ezen kirán-dulásban részt venni óhajtanak, szíveskedjenek ebbeli szándékukat 1 frt 50 kr. fuvarbér esatolása mellett a helyi bizottság irodájának bejelenteni. Nagy-Szent Miklós, 1893. július hó 28.

A helyi bizottság.

ezen földrész hátán emelkedik a Plank hegység, melyet kicsi, de reményteljes fenyvesek kör-nyeznek. A Plank hegység alján terül el a rózsá-völgy, hol azonban rózsák sem nem láthatók, sem nem kaphatók. A hegység közelében fel-állított ipartelepeket egyelőre hallgatással mellő-zöm. A város innesső része népeesebb, piszkosabb és több kerületre oszlik, elnevezésükre nézve első, második stb. stb!

A város sorsát 200 képviselő és a tanács intézi. Ezért hívják rendezett tanácsu városnak. Mely elnevezés valószínűleg onnan ered, hogy tanácsos volna egyet mást rendezni.

A városban különböző nemzetiségek és felekezetek laknak, még pedig a legjobb egyet-értésben. A katolikusoknak autonómiajuk van, mely joggal oly feltékenyen bánnak, hogy minden három esztendőben elnököt választanak.

Ezek az általános tudnivalók. A mi Becskereket mint nyaraló-helyet illeti, megemlítem, hogy jelenleg 21 ezernél több ember: férfiak, nők, gyermekek és czigányok vegyesen tartózkodnak itt. Szintén a legjobb egyetértésben, a mi perze nem vonatkozhatik a férfiak és feleségek együttletére.

Becskerek magában egyesíti a legelőkelőbb fűrdők előnyeit. Gyomorbetegék kigyógyulnak akár Karlsbadban, kövérek lefognak mint Marienbadban. Csolnakázhatz akár a Balatonon és udvarolhatz mint Tátrafüreden. Fázhatsz mint Bártfán és as itteni női orvo-sok épugy kurálnak mint Franzensbad-ban. Oly elegáns hölgyek sétálnak, hogy Ischl elbujhat s ismerek egy hölgyet, a ki ugy tud francziául, hogy Trouvilleban is megértik, a heringek pedig oly kitűnők, hogy Ostendeban sem kapsz különbet. Koplalhatz mint Marillán és a Korona utcában ugy mint

HIREK.

— **A király Aradon.** A király aradi tartózkodása — mint már említettük is — össze lesz kötve a legnagyobb ünnepélyességekkel. A törvényhatósági bizottság rendkívüli ülésben állapította meg a fogadtatás programját, s megválasztotta a fogadó bizottság tagjait.

— **Szent Gellért sírja.** Dr. Kiss Jánosnak, a Szent István társulat igazgatójának hosszas kutatás után sikerült Szent-Gellértnek, az első csanádi püspök sírját megtalálni. A sír most velencei területen, a Sagredo grófok birtokán van. Dessewffy Sándor csanádi püspök érdeme a föltedezés, mert még római zarándok-utjában kutatásokat eszközöltetett a sír után, s nem nyugodott mindaddig, míg azt meg nem találta. Az egyházfejedelem dr. Kiss Jánost bizta meg a kutatások eszközölésével, a melyek sikerre is vezettek. Dessewffy püspök már megkezdte a tárgyalásokat úgy az olasz kormányval, mint a Sagredo gróf családdal és az illetékes egyházi hatósággal, hogy a csanádi egyházmegye vértanu püspökének hült teteme Temesvárra szállítható legyen. Kétségtelen, hogy eleget fognak tenni a püspök jogosult kívánságának és ez esetben Szt.-Gellért földi maradványait a temesvári róm. kath. székesegyház sírboltjában fogják ünnepélyesen elhelyezni. — E hír kétségtelenül nagy ömet fog kelteni országunkban és öregbi teni fogja azt az osztatlan tiszteletet, melylyel a csanádi egyházmegye ünnepelt püspökét minden oldalról környezik.

— **Vasúti bejárás.** A Csákova, Gilád, Ofszenicza, Bánlak, Tolvádia, Gyér, Bóka és Járváczi vonalon e hó 1-én kezdtek meg a közigazgatási bejárást. A kereskedelemügyi miniszterium képvisletében Vértessy Gyula min. titkár és Bock vasúti felügyelő, a megye részéről Kéler Ákos és Goszleth mérnök voltak jelen, ugyancsak az érdekelt községek képviselői. Ha ezen vasút finanszírozása sikerül, még az ősszel elkezdhetik a földmunkát és a vonal már jövő évi augusztus hóban a közlekedésnek át lesz adható.

— **Az illatos főutca.** A multkor cikket írtunk arról, hogy az aszfalt csak akkor szép, ha tiszta s felhívtuk a közönség és városi hatóság figyelmét, hogy mentül többet locsolja a házak mellett elhuzódó aszfaltot. Ennek meg is lett az eredménye, hogy esténként szépen fel is locsolják az aszfaltját. A városi locsoló szekér is végig gurul naponta egyszer a főutcán — azontul azonban nincs gond fordítva eme legélénbebb közlekedési vonalunk tisztántartására. A keramitról és aszfaltról lecsurgó viz ott gyülemlik fel az utca két oldalán végig húzó folyókában s ott bűzödik, poshad tetszés szerint, terjesztve olyan levegőt, amihez fogható még a budapesti Király-utczában sincs, amelynek illatáról pedig annak idején hatalmas órációk mondtak el a főváros közgyűlésén. Hát valljuk be, hogy városunk eme legszebb vonalának szédítő illata nem valami kellemes benyomást tesz az idegenekre, a bennszülöttek pedig orrfintorítva menekülnek bűzköréből. Nincs egyéb hátra tehát mint az, hogy multkori fölszólásunk kiegészí-

rának akár Pörtschachban. Elmondánám még sok-sok előnyt, de attól tartok, hogy a finánczok felemelik az adókat, a mi pedig igen kellemetlen fürdői emlék volna.

A közönség főleg két helyen fürdik: Rosenfeldnél és Steigerwaldnál, aszerint, amint egyik vagy másik felekezethez tartozik. Sajnos, hogy hölgyek és urak külön vannak. Meg kell jegyezni, hogy évről évre több nő fürdik s hogy ez idén a Balzac korabeliek is eljárnak az uszodába, mióta meghallották, hogy az ember 20 évvel fiatalabbnak érzi magát, ha kijön a Begából. Sajnos azonban, hogy az érzéssel nem tart lépést a külső.

„A helybeli kitünő zenekar“ csak este működik, fölválva a kerti helyiségben. Uj darabokkal nem alkalmatlanodik a közönségnek, de a régiéket — hamisan játssza.

Kiránduló helyeink pompásak. Az erdő kissé messze van, de a fiakkerekek gondoskodnak róla, hogy az ember ha egyszer ott van, vissza ne tudjon jönni. A „szép kilátáshoz“ czimzett kiránduló helyet főleg a halpaprikás kedvelői keresik fel. Écskára pedig csak azok mennek, kik grótot vagy parkot akarnak látni. S minthogy az utóbbi időkben egyik sem látható, a kirándulók — tömegesen uthon maradnak. A kioszkert hétköznap a szerelmesek, vasárnap a dézsák királynőinek találkozó helye. A kaszinó kert felső része kiválóan alkalmas a szerelemre, mert nagyon sötét. A szerelem pedig, hisz te tudod édesem, sötét verem, melynek a méese is sok.

Az irodalom és művészet itt meleg partfogásra talál. Főleg ez utóbbi, mint ezt Nyulassy ur példája bizonyítja legjobban, ki rövid két hónap alatt 739 embert fényképezett le.

tésül most még egy kis söprésre is ráirányítsuk hatóságunk figyelmét, mert bizon az aszfalt akkor szép ha locsolják, de a csatornák meg akkor nem illatosak, hogyha nem engedik azokban megposhadni a vizet!

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, ma reggel halt meg hosszas szenvedés után Unger Ferencz mérnök. Az alig, 31 éves ember, ki csak néhány hónap előtt nősült meg, általában ismert alak volt Nagybecskereken s ugy kellemes modoránál, mint jó eszénél fogva közkedveltségnek örvendett. Néhány hónap előtt veszedelmes vesebajt kapott s fiatal neje önfeláldozó ápolása s az orvosi tudomány segítségével daczára hosszú kinok után ma reggel kilehelte fiatal életét. Nyugodjék békében. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alóliroították úgy saját, valamint többi rokonai nevében megtört szívvél tudják, a hön szeretett és felejthetetlen férj, illetve testvér, vő, sógor és nagybátya Unger Ferencz mérnök folyó évi augusztus hó 2-án, este fél 9 órakor, hosszu szenvedés után, élte 31. évében történt gyászos elhunytát. — A boldogult hült teteme f. hó 4-én, délután 5 órakor, fog a gyászoló házból (Nádor utca 8. sz.) a helybeli r. k. temetőben levő saját sírboltban örök nyugalomra tétetni. A szent gyázmise áldozat augusztus hó 5-én, d. e. 10 órakor fog a helybeli r. k. plébánia-templomban az Egek Urának bemutatatni. Béke hamvaira! — Nagybecskerek, 1893. évi augusztus hó 3-án. Unger Teréz szül. Brandner, mint neje. Kremer Teréz szül. Unger, mint testvér. Brandner Márton, mint após. Pöltzl Jakab, mint nagybátya. Kremer Erzsébet, Szigmund Irma, Moor Ida, Moor Vilma, mint hugák. Moor Gyula, mint öcs. Kremer Fülöp, Kremer Tamás, Kremer Károly, Koval Imre, Brandner József, mint sógorok. Koval Anna, Kremer Anna, Kremer Éva, Kremer Erzsébet, Kremer Klára, Szigmund Teréz, mint sógornők. Horváth Mária, Horváth Pál, Unger Lujza, Unger Péter, Unger Krisztina, mint rokonok.

— **Az écskai jubileumhoz.** Megemlékezünk tegnap azon érdekes és forma-tökéletes beszédről, melyet Holcz Ferencz Katalinfalva község jeles tehetségű lelkésze az ünnepély alkalmával mondott. Szük terünk nem engedi, hogy e szép beszédet egész terjedelmében közöljük, de olvasóinknak azzal is szívesseget vélünk tetheti, ha a legérdekesebb adatokat felemlítjük. A beszéd mottója ez volt: „Emlékezzél gyülekezetedről, melyet hajdan szerzettél és megváltottál, mint örökséged osztályrészét“. Zsolt. 73. 2.

Az écskai róm. kath. plébániát 1793-ban Lázár János, az alkizitornak, Lukácsnak fia alapította. Első lelképásztorá Gubanóczy János kegyesrendi pap volt. A katolikusok száma 1794-ben a bolgárok odatelepedése által tetemesen megsaporodott; az 1797-ben szélhűdés következtében elhalt Gubanóczy János után 1799-ig Jancsó Mihály végezte a lelki pásztori teendőket. 1799-ben Nagy József nyerte el a plébániát, ez volt Écskának első beiktatott róm. kath. plébánosa. 1801-ben ismét szaporodik a katolikusok száma, a németek odaköltözködése által, kik Torontálmegyének felső részéből jöttek. 1807-ben Lázár Agoston a még 1793-ban épült ideiglenes templomot megnagyobbíttatja és tornyot építtet reá. 1810-ben az ujonnan alapi-

Kulturintézményei és egyletei számtalanok. Legnevezetesebbek a magyarnyelvtérjesztő egylet, mert még sohasem, és a dalárda, mely 6 év óta nem működött.

De hát kevés város van, melyet oly lassan lehet csak megismerni, mint Nagybecskereket. Az a 28 év, melyet itt töltök, távolról sem elég az emberek és a viszonyok megismerésére. Azt az egyet azonban már most is merem állítani, hogy e városnak, mint nyaraló helynek nagy jövője van. Nemsokára százan és százan ide fognak menekülni, mikor a júliusi nap forró heve elkergeti őket a nagy városból. Hogy ez mikor lesz? Megmondom. Ha Pap Géza megö akkorára mint Horváth Zoltán, ha a „Grenzbote“ a polgármesternek fáklásmenetet rendez, ha Hadfy Miklós lóháton megy Mellenczére, Rózsa Náci és Végh Lajos 40 centiméteres midert hordanak, Pollák Viktor lesz a róm. kath. hitközség elnöke, Lauka Gusztáv nem ad el egy órát sem, Szávits Sándornak nem lesz sietős dolga, a becskerekai fiatalág pezsgő helyett szódavízet iszik, Perisics Zoltán ódat ír az anyósokra, Hoitsy Jenő nem iszik többé sört, ha az alkaptány fogadalmat tesz, hogy ezentul kenyérből és vízből táplálkozik és Vukovics egy közgyűlésen sem szólal fel többé, ha Grünbaum Arnold egy viczet sem csinál és Törös Tivadar elvállalja a főtitkarságot a Deutsche Schulvereinnál.

Ha mindezek a dolgok bekövetkeznek, jóslatom teljesülni fog. Addig azonban vigan eljárhat az egy-két gyorspolkát. Ólél szerető

Az aláírás hitelül:

Bélád.

FRF.

tott községek: Zsigmondfalva és Lukácsfalva főkegyházzakként Écskához csatoltatnak. 1817-ben, hogy az időközben már közel 3000 lélekre fölszaporodott hívek lelki szükségletei kielégíthessenek, Köszeghy püspök unszolására káplán állomás szerveztetik. Az első káplán Milassin Antal, ki 1822-ben plébánoshelyettes minőségében Perlaszvárosra tételik át, 1825-ben pedig Nagy József halála után écskai plébánosa nevezetik ki. Ugyancsak ezen évben a plébánia a bolgárok elköltözködése következtében híveinek egy nagy részét elvesziti. 1831. év augusztus 15-től október 14-ig rémitő módon pusztit a kolera, mely a katolikusok közül 150 embert elragadott. 1835-ben Kummer János Henrik lesz écskai plébános. 1836. évi ápril 9-én nagy tüzvész pusztit, mely elhamvasztja a templomot is az orgonával együtt, két harang elolvadt. Ettől fogva az isteni tisztelet az iskolában tartott egészen szeptember 8-ig, mely napon az újból fölépített templom benedikáltatik, ugyanezen évben egy nagy harangot kap a templom, mely a tüzvész alkalmával elolvadt két harangból öntetett. 1851-ben Christ Károly lesz écskai plébános, ő alatta építtetett 1862. és 63. években a jelenlegi imponzáns nagy templom, melyet 1864-ben Bonnaz püspök felavatott. 1866-ban a hívek száma az innen és Zsigmondfalváról Rudolfsgnadra történt kivándorlás következtében némileg megapadt. 1874-ben Weitersheim Gyula, ennek halála után 1883-ban Abfall Károly lesz plébános. Ezen száz év leforgása alatt a hívek lelki szükségleteiről 4 plébános-helyettes, 6 plébános, s 1817. óta egy-egy káplán gondoskodott. Canonika vizitáció volt 3 ízben, és pedig 1804. és 1817-ben Köszeghy püspök, 1836-ban Lonovics püspök alatt. Canonica vizitáció alkalmával a bérmlás szentsége is kiszolgáltattott; 1836-ban, leégvén rövidel előbb a templom, a bérmlás Zsigmondfalván történt. Bérmlás volt még ezenfelül 1846-ban Lonovics püspök alatt, 1864-ben Bonnaz és 1877-ben Németh püspökök szolgáltatták ki a bérmlás szentségét. Keresztellettett 14.369; eskettetett 3152 pár; temettetett 10.225; bérmlattott 2430.

A beszéd tenorja volt: a plébánia feladata, s az ennek révén 100 év alatt Istentől nyert jótétemények, az ezekért köteles báladatosság, a jövőt illetőleg pedig Istenben való tántoríthatatlan bizodalom.

— **A nemzet napszámosa** hangzatos czimen több fővárosi lap azt újságolja, hogy Fésüs György torontálmegyei akácsi tanító (?) azért, hogy megélehesen, beállt az uradalomhoz a vakációban napszámosnak. Természetesen ehhez kellő kommentár is van füze a megyei kultura dícsőítésére. Hát bizony a fővárosi újságokat ezzel a felfedéssel felültette valaki, mert először Akács község már nem létezik, mert széttelepült, másodsor akácsi iskola sem létezik, tehát akácsi tanító se létezhet. Ha azonban van ott egy Fésüs György nevű egyén, a ki egykor talán tanított is a volt akácsi iskolában és az napszámossá lett, csak eredeti mesterségéhez tért vissza, mert ha képesítéssel bír, bizonynyal kapott volna állomást — nemis egyet — másutt, ha pedig nem bír, akkor nem is méltó a tanító tisztes névre.

— **Miniszteri tárcza nélkül.** Wekerle Sándor miniszterelnök birja az uralkodó bizalmát, meg van a nagy többsége a képviselőházban, népszerű az egész országban és tegnap mégis majdnem miniszteri tárcza nélkül maradt. A miniszterelnök kocsizott; hintója gyors ügésben robogott végig az utcákon, midőn abból az a bőr tárcza, a melyet rendszeren magával szokott vinni, észrevétlenül kicsuszott az utca kövezetére. Egy villamos vasúti alkalmazott neje, Starkbauerné, észrevette, hogy mi történt, s amint a kocsira pillantott, megtudta azt is, hogy kit ért a kár. Természetes, hogy fölkapta a tárczát, hogy kegyelmes tulajdonosának visszaadja. Csakhogy azalatt a kocsit nagyot haladt; mire az asszony elkezdett utána futni, a mig csak a lélekzete el nem állott. Erre aztán látva, hogy utól nem érheti, a kiabáláshoz folyamodott: „Wekerle ur! Wekerle ur!“ — kiabált teli torokból, magásra emelve a talált tárczát. A miniszterelnök meghallva a kiabálást, megállította kocsiját, átvette a futástól lihegő asszonytól a tárczát, szívélyesen kezét szorított vele s megtudakolta tőle nevét és lakását.

— **A buziási Anna-bál** az idén fényesen sikerült. A kedvezőtlen időjárás daczára, szép számú és előkelő közönség jelent meg a bálón. Temesvárról is több család rándult ki Buziásra. Szűnóra közben tűzijátékot rendeztek a fürdő parkjában. A bálón résztvettek: Asszonyok: gróf Dessewffy Aladárné, Szűry Kálmánné, Plausich Mátyásné, Mencer Rezsőné, dr. Sztura Szilárdné, Unger Józsefné, Tatáróczy Károlyné, Heinrich Dezsőné, Szemzőné, Schottola Ernőné, Vizkelety Sándorné (Gyarmatha), Hellner Armandné, özvegy Szajbelyné, Hoffmann Károlyné, Petrovitsné (Nagybecskerek), Szánthóné (Gyarmatha), Bába Sándorné, ifj. Vargics Imréné, Morszányiné, Vadászné, Schneider Józsefné, Schmidt-hamerné, dr. Porutiu Romulusné, Riedlné, dr. Haidtné, Pelletné, Vojtekné, Jonatkáné, Engelbachné, Lovetto Gusztávné. dr. Atzél Béláné,

Walderné. Leányok: Ambrózy Georgine baronessa, Vargics Milike, Plausich Bimbi, Mencer Margit, Heinrich Ida, Szemző Erzsike, Szánthó Ilona, Tatárczy Miczi, Schottola, Rónay Vilma (Kis Zombor), Borzeczky Ella, Petrovits Irén (Nagybecskerek), Vizkeleti (Gyarmatha), Milko vits, Csapó növérék, Schmidtke, Sztancsai Piroška, Riedl, Haidt, Halper, Zedliczky, Hund (Lugos), Turcsányi, Griesbach k. a. — Ott voltak továbbá: báró Ambrózy Béla kamarás, országos képviselő, gróf Dessewffy Aladár nagybirtokos, ifj. báró Ambrózy Gyula, Szűry Kálmán közalap. főtiszt, Unger József főszolgabíró, Plausich Mátyás kir. közjegyző, Schottola Ernő földtulajdonos, Heinrich Dezső földbirtokos, ifj. Vargics Imre földbirtokos, dr. Sztura Szilárd, Hellner Armánd, dr. Atzél Béla, Hilt Lajos, Jakabffy Pál, Nagy Gyula, Heinrich Árpád, ifj. Mencer Rezső, ifj. Bécsi Gedeon, dr. Sánta, dr. Porntiu Romulus, Gulyás Imre, Kostyal Árpád, Szandház Ferencz, Panajoth Ignác stb. — Az első négyest 30 pár tánczolta. A multság reggeli 3 órakor ért véget.

— A zsebely-csákovai h. é. vasut ünnepélyes megnyitására nagy előkészületeket tesznek Csákován. A vasut műtanrendőri bejárása tudvaleg f. hó 6-án megy végbe és Csákova méltóan akarja megünnepelni azt a nagy napot, melyen a vasut által közvetlen összeköttetésbe jön a világgal. A Temesvárról a műtanrendőri bejárásához utazó vendégeket külön vonaton szállítják Zsebelyre, Zsebelyen, a h. é. vasut pályájának kezdetén, továbbá a csákovai vasut-állomáson és Csákova község előtt diadalkapukat állítanak fel. A pályaudvarra az összes testületek és egyletek zászlóikkal kivonulnak. Az első vonat megérkezésénél Szerb Szvetozár községi jegyző a község nevében üdvözölni fogja a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében megjelenő Papp Árpád miniszteri titkárt. A vendégeket egy rendező bizottság fogadja és kíséri szállásaikra. Déli 1 órakor lakoma lesz a Popovits-féle szállóban, estére pedig tánczvizsgát rendeznek ugyanott.

— Telefon-összeköttetés Budapest-Temesvár Arad közt. Nagy fontosságú leirat érkezett Lukács Béla kereskedelemügyi m. kir. miniszter-től a temesvári posta- és táviratigazgatósághoz. E leirat szerint a miniszter engedélyezte Budapest-Szeged-Temesvár és Arad közötti telefon létesítését és elrendelte, hogy a vonal kiépítése sürgősen fogantatva veendő. Az építkezéssel Kakujay Károly posta- és táviratigazgatósági mérnök van megbízva. — Temesvár üzletvilágára nagy becses fog birni e telefon-összeköttetés, mert közlekedési érintkezésbe fogja hozni a fő- és székváros üzletvilágával. A temesvári sajtó is kétségkívül nagy hasznát fogja venni a telefonvonalnak, mert még gyorsabbá teheti a hír-szolgálatot és naponként részletesebben közölheti olvasóival a bel- és külföld nevezetesebb eseményeit. A telefonvonal — értesülésünk szerint — az őszre már elkészül.

— A ház marad, Jókendvü Jánosnak megártott a pilzeni, meg a vörös bor, amit arra ivott. Kissé illuminált állapotban baktat haza felé. A lábai inognak, a feje nehéz. Már látja fehérleni a házat, amelyben lakik, de a lába nem bírja tovább vinni. Elkieseredve kiált fel:

— Házak, házak, jertek közelebb.

— Gyilkos cséplőgép. Bischoff János törökbecsei birtokos gazdaságában egy cséplő fellábával a dolgozó cséplőgép alá került s mielőtt a gépész megállíthatta volna a gépet, a szerencsétlen ember lábát tövében letépte. A cséplőmunkás még aznap meghalt, a csendőrség pedig megindította a vizsgálatot, mert gondatlanságból támadt a szerencsétlenség.

Táviratok.

Eötvösök kívánsága.

Budapest, augusztus 3. (A „Torontal” eredeti távirata.) Az Eötvös Károly vezetése alatt kilépett függetlenségi párti tagok tegnap este is tartottak egy szűkebb körű értekezletet. Hosszas eszmecserét folytattak s a hangulat után ítélve nem helyeselték azokat a megállapodási pontokat, melyet a párt kiküldött tagjai hoztak. A tegnap este egybegyűltek kijelentik, hogy a kormány egyházpolitikája melletti sorakozást a párt tagjaitól megkövetelik. E kérdést pártkérdésnek kívánják tekinteni, tehát az egyházpolitikai reformok ellenzőit nem akarják a pártban megtűrni. A pártban nem türik az ellenakciózt, s azt kívánják, hogy a párt tagjainak a párt kebelén kívüli se legyen a reformok elleni agitáció megengedve. Kijelentették továbbá, hogy a más pártokkal való szövetkezést határozottan rosznak és veszélyesnek tartják. E határozatukat Justh Gyula függetlenségi párti elnökkel levélben fogják közölni.

Meghalt nagykövet.

Budapest, aug. 3. (A „Torontal” eredeti távirata.) Rosti Zsigmond teheráni nagykövet — mint egy ma érkezett távirat jelenti — meghalt. A Rosti báró Eötvös József és Trefort Ágoston volt kultuszminiszter sógora, s közeli rokona volt Hajnald Lajos kalocsai érseknek.

Merénylet az olmtüzi herczegérek ellen.

Budapest, aug. 3. (A „Torontal” eredeti távirata.) Olmtüzből óriási izgalmat keltett az a hír, hogy a hegyvidéken (Hochwald) nyaraló dr. Kohner herczegérek egy megvesztegetett inasa által elkövetett merénylet áldozata lett. Azonnal megkérdezték az olmtüzi káptalan a dolog valódisága felől, a káptalan azonban az egész merényletről semmit sem tud, ennek daczára a hír erősen semjtta magát, a minek következtében az izgatottság óriási s az olmtüzi táviróhivatal egész Európa részéről ostromolva volt. — (A herczegérek elleni merénylet híre, mint egy késői külön táviratból értesülünk, nem felel meg a valószínűségnek. A szerk.)

A vámháboru.

Budapest, augusztus 3. (A „Torontal” eredeti távirata.) A pétervári hivatalos lap a pénzügyminiszternek a vámhivatalokhoz intézett körrendeletét teszi közzé, mely szerint a mai nappal a német áruk behozatali vámjának 50 százalékra emelése lép életbe. Továbbá elrendelték, hogy a német hajóktól egy rubelre emelt teherpénzt szedjenek.

Forradalom Argentiniában.

Budapest, augusztus 3. (A „Torontal” ered. távirata.) A „Times”-nek távirják, hogy a forradalom Buenos-Ayresban még mindig tart. A szenátus és a kamara között nézeteltérések mutatkoznak a felkelés leküzdésének módjai dolgában. A kamara merőben ellentétes magatartást tanusit a kormányval szemben. A közvélemény az erélyes kormányt támogatja.

Megszűnt cenzura.

Budapest, augusztus 3. (A „Torontal” eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik, hogy a Bulgáriából külföldre küldött táviratokra fenállott cenzurát megszüntették. A bolgárok régi vágya lett ezzel elérve.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy asszony.

(Regény.)

A „Torontal” számára írta: Mathézer Márton.

(5-ik folytatás.)

— Asszonyom viszonzá az ügynök oly udvariasan, min csak tőle telhetett, az ön találékonysága bizonyára megbízhatóbb eszköz legjobb tanácsainknál, a többit rábízhatja szép szeméire. Isten önne: asszonyom, a viszontlátásra!

A rendőrügynök eltűnt.

Henriette jelenté, hogy a fogat előállt.

— Várjon, kiáltá a grófnő és az ajtóra mutatott.

Szive telve volt keserűséggel, lelke gyűlölettel.

A szép asszony talán ma először életében komolyan akart gondolkozni. Csakhogy az akarat nagyon gyenge ám a hatalom nélkül.

Aztán meg nem is olyan könnyű dolog az ott, hol az érzelmek ül az asztalfőn, mert — ha ez megszólal, rendszerint az ablakon ugrik ki az értelem. E nélkül meg ki is tudna komolyan gondolkozni!

És ki lett volna képes ily körülmények között megtagadni kívánságukat, mormogó fogai között. Aztán valóban oly lealázó lenne a rendőrségtől évdíjat fogadni el? Hát mikor X gróf vagy Y báró aranyai repülnek be az ablakon?

Oh az más, egészen más — az chik. Hogyan is volt csak báró Kelenjefel?... nos igen! Egy kép-csarnokban tataloktak először, ott ismerkedtek meg. Olyan magasztosnak találta a régi mesterek képeit és a báró röktön bolondja lett a jó képeknek. Másnap már meglátogatta a báró, csupa képekről tolyt a társalgás.

Ó megígérte a bárónak, hogy egy barátjánál megszerez számára egy Rafaelt és a báró röktön ötezer rubelt fizetett érte. Így folyt az aztán minden héten néhányszor, mindig tudott néhány rubelért valami ódon képet vásárolni és a báró, a rendíthetetlen műkedvelő és értő ezeket fizetett

érte. Hiszen az ő részére vásárolta és ha ő azt mondta, hogy Rafael vagy Michel Angelo festette, jobban elhitte, mintha tizenkét akadémikus (mi mellesleg mondva ugyis lehetetlen) egyöntetű véleménynyel támogatta volna. Hiszen a báró olyan bolondja volt a képeknek, meg is fizette az árát, ha, ha, ha! Hát Mencesikoff? Azzal meg a tőzsdén operáltatott. Minden nap más állam papirokat, részvényeket vétetett vele, persze neki folyton nyerni, mindegyiken nyernie kellett. Mit törődött ő az árfolyammal, olyan volt az árfolyam, a milyennek ő akarta. És a szegény Mencesikoff addig hordozgatta neki a sok nyereséget, míg végre elvesztette bele a fejét, ha, ha, ha!

Majd eltalálja ő a rendőrségnek a nótáját is.

Ilyen eredményre jutott De Gorgiew Mária Paulowna grófnő, mikor komolyan gondolkozni akart és kétségkívül hasonló lesz az eredmény valahányszor az érzelmek vezeti az okoskodások fonálát.

Kell-e még mondanunk, hogy a grófnő szivéből már kirepült a keserűség, készen kellett tartania a fészket, ki tudja nem akad-e mi hamarabb kedvesebb lakója, lelkéből is kiütte már a gyűlöletet a reminiszcentiák kaczaja és midőn Henriette újra jelenté, hogy várja a fogat, csak azt sajnálta, hogy előbb nem távozott el.

És most, ha úgy tetszik, kísérjük a grófnét a görög ügyvivő termébe. Elég későn érkezett, hogy észrevéttessék. Egyébként, hogy igazságosak legyünk, De Gorgiew grófnőt mindig észrevették: La beante est toujours reme! mondta II József.

Vihar után rendszerint üdül a lég, tisztul az ég. Új életre kél, új erőre kap minden.

Ébred az ami aludt, és elalszik a mi ébren volt.

A vihart, mely csak imént dühöngött De Gorgiew grófnő lelkében, napfény váltotta fel. Amannak nyomai már elmosódtak, emezét — classicus arcának üde rózsáit, szellemének fellillanyozott szikráit, megtartá az egész estély folyamán. Oly jól érezte magát, mintha már is zsebében lenne a tizezer rubel.

A grófnét, ki legyezőjével kezében és igen természetesen mosolygó ajkakkal a belső termekben foglalt helyet, csakhamar egész csapat udvarló halmozá el bókjaival. Egyelőre, — nem tagadható — igen tiszteletteljes modorban történt ez, de előrelátható volt, hogy nem sokára, ha talán a grófnő kissé fogékonyabb lesz — mindenesetre tul fogja az lépni az ábrándozás határát. Lehetőséges, hogy De Gorgiew Mária Paulowna kaczer-sága ösztönöszerű volt. Ő nem bátorított senkit, de másrészt óvakodott valakit elidegeníteni. Innen van, hogy nagyon sokan dicsekedhettek vele, hogy egy-egy barátságos tekintetben vagy szeretetreméltó mosolyban részesültek. A grófnő öltözéke — tekintve az estély harmadrendű voltát — elég fényes volt. Világos rozszaszínű selyem ruhája elől hátul négyyszögben, talán kellenél a valamivel jobban ki volt vágva, mi által a gyönyörű nyak és a márvány vállak láthatókká lőnek. Tömött, fénylő haja könnyedén fel volt tűzve és a nehéz tekeréseket csak bajjal volt képes összetartani az elefánt csontfésű. Szóval De Gorgiew Mária Paulowna grófnő karcsu, kerekded természetével ezen öltözékben föltűnően, habár kissé kihívóan szép és felette csábító volt. Ez a rendes udvarlók számát természetesen csak megkétszerezte. A mitől előbb anyira idegenkedett — ama kijelölt áldozattal találkoznia, azt lassanként vágygyá érlelé a kíváncsiság.

Hiszen az ilyes kaland már magában is oly sokat mondó. Hát ha még oly titokzatos szálakkal van összekapcsolva. És neki akarják kezébe adni az Ariadné fonálát? Persze, hogy mindenek kulcsponjtja kellemeiben rejlik. Ugyan, melyik nő nem tartaná ennek oly eklatáns elismerését magára nézve hizelgőnek?

Udvarlói sohasem találták oly bájosnak, hangját oly csengőnek, mosolyát oly elragadónak, csevegését oly kedves és szellemesnek.

Diadalszekerének ostorhegyesül ezuttal Jewrem gróf szegődött. De Gorgiew grófnő is őt látszott mindenek felett kitüntetni.

(Folytatása következik.)

Nyilttér.*

A t. cz. gazda-közönség figyelmébe ajánlja alulírott főügynökség (456-10.9)

a legkitünőbb minőségű

petrosenyi cséplő- és

egyébb szent

a legjutányosabb árak mellett.

A petrosenyi kőszénbányák

főügynöksége:

Inkei Emil Aradon.

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájfer Lajos.
Főmunkatárs: Holtsy Jenő.

